

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**Методичні рекомендації
щодо забезпечення самостійної роботи студентів
з дисципліни
“МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ”
(для спеціалістів)**

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

Підготовлено професором кафедри організації самоврядування
В. В. Омельчуком

Затверджено на засіданні кафедри організації самоврядування
(протокол № 7 від 30.05.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Омельчук В. В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Механізми державного управління та місцевого самоврядування” (для спеціалістів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. — 51 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст самостійної роботи з дисципліни “Механізми державного управління та місцевого самоврядування”, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є важливою складовою навчального процесу, вона сприяє студентам активізувати та реалізувати отримані знання, а також сформувати вміння займатися науковою роботою. Самостійна робота є основним засобом опанування навчальним матеріалом у вільний від занять час.

“Механізми державного управління та місцевого самоврядування” (далі – МДУМС) – дисципліна, яка дає знання, необхідні для ефективної діяльності фахівців у сфері державного управління та місцевого самоврядування, як теоретиків, так і практиків. Це обумовлено з’ясуванням комплексу питань, пов’язаних з оволодінням практичними механізмами реалізації державної політики України.

Мета самостійної роботи – сприяти якнайглибшому засвоєнню студентами знань з МДУМС, ознайомлення їх з основними поняттями дисципліни, поглиблене вивчення особливостей реалізації державної політики, як на загальнонаціональному, так і регіональному рівнях, шляхів їхньої оптимізації. Ефективність МДУМС зумовлена необхідністю забезпечення їхньої дії. Засвоєння в повному обсязі навчального матеріалу сприятиме формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи – засвоєння студентами, закріплення та систематизація певних знань, умінь, навичок, їх застосування при виконанні практичних завдань та наукових робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Самостійна робота студентів з дисципліни становить приблизно 33 % часу, необхідного для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти та науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень. Її зміст визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

Ключовими проблемами МДУМС є створення та удосконалення моделей упровадження державної політики у різні сфери державного та суспільного життя, удосконалення її організаційно-функціональної структури та забезпечення (кадрового, фінансового, нормативно-правового). Нагальними викликами є удосконалення технологій державно-управлінської діяльності, її оптимізація та раціоналізація. У

процесі удосконалення МДУМС активно використовуються прогнозування, планування, програмування, моніторинг, аудит, контроль, оцінювання. Особливої ваги набуває потреба у зменшенні адміністрування процесів на різних рівнях, створення моделі ефективної взаємодії між центром та регіонами. Важливим є удосконалення нормативно-правової бази державної політики у різних сферах, ресурсне, кадрове, інституційне забезпечення.

Вивчаються сучасні моделі та шляхи розвитку державної політики в Україні і світі, стратегія, державні і відомчі програми у різних сферах державної, регіональної, місцевої, муніципальної, комунальної політики, шляхи їхнього втілення в життя.

Всебічне засвоєння матеріалів курсу дає можливість студентам *знати:*

- теоретичні і правові засади державної політики, її форми і методи для аналізу та вирішення національних і регіональних проблем;
- основні напрями державної політики, становлення і розвиток управління та регулювання місцевих процесів в Україні;
- практику залучення світового досвіду в галузі державного управління та місцевого самоврядування;

уміти використовувати:

- категорії планування, прогнозування, проектування, сучасні підходи щодо оптимізації МДУМС;
- засади, форми і методи управління і регулювання державної політики, зокрема проектування, планування, аналізу та прогнозування для вирішення регіональних і національних проблем;
- технологію, форми і методи визначення стратегічних пріоритетів державної політики для аналізу її кількісних та якісних параметрів;
- як адміністративні, так і суспільно-моральні, економічні, інституційні, концептуальні важелі управління державною політикою;

визначати:

- оптимальні шляхи вироблення та реалізації державної політики, її місце у загальній системі державного управління та місцевого самоврядування;
- ефективність діючих МДУМС за результатами аналізу програм та проектів, вітчизняного й зарубіжного досвіду їх вироблення та ре-

алізації, використовуючи методи порівняльного та інституційного аналізу;

- показники успішності планів, порядків, програм, проектів на найближчу й віддалену перспективу на основі тогочасного стану держави за умови наявних концептуальних, інформаційних, кадрових, фінансових ресурсів у межах чинного правового поля шляхом зіставлення ресурсів і потреб;
- основні напрями вдосконалення МДУМС України, зокрема організаційно-правових засад державного управління та місцевого самоврядування;
- вузлові проблеми та напрями державної політики, механізми її впровадження, застосовуючи комплексний підхід до її системного аналізу за результатами вивчення кількісних та якісних параметрів і показників здійснених (впроваджених) державних (недержавних, за участю держави) планів, проектів, програм, використовуючи методи системного, структурно-функціонального, кореляційно-регресивного аналізу;

розробляти:

- плани, програми, проекти державних, регіональних і галузевих програм національного розвитку за результатами аналізу державної політики та її стану на основі методології конструювання моделей, спираючись на концептуальне, ресурсне, кадрове, інформаційне забезпечення та механізми впровадження державно-управлінських рішень у різних сферах;
- пропозиції щодо вдосконалення чинного нормативно-правового забезпечення державної політики на підставі визначення юридичних властивостей та на основі виявлених ознак її недосконалості за результатами вивчення й аналізу ефективності чинних вітчизняних, міжнародних, зарубіжних нормативно-правових документів, існуючої практики регулювання та управління процесами і просторами на міжнародному, зарубіжному, регіональному, муніципальному, місцевому, комунальному рівнях;
- проекти нормативно-правових актів, спрямованих на підтримку різних сфер життя України, процесів в українських регіонах, забезпечення функціонування структур, побудованих на різних формах власності, на засадах конституційно-правової регламентації законодавчого та нормотворчого процесів;
- внутрішню нормативну документацію (накази, розпорядження) щодо виконання завдань міжнародних, державних, регі-

ональних, галузевих, міжгалузевих програм, планів, проектів регіонального та національного розвитку на засадах конкурсного відбору виконавців (тендер, грант, конкурс) шляхом застосування методів системного аналізу планів, програм, проектів і відповідних об'єктів;

- практичні рекомендації для органів державного управління й місцевого самоврядування щодо вибору ефективних засад, інструментів і варіантів регулювання та управління ходом реалізації державної політики на основі методів порівняльного аналізу стану національного простору і регіональних процесів, міри їхньої узгодженості та єдності, рівня ефективності;

аналізувати:

- проблеми, ресурсний потенціал і напрями вироблення і реалізації державної політики;
- процеси вироблення, реалізації, регулювання та управління державною політикою, зокрема державними планами, програмами, проектами та їх елементами, шляхи і методи вдосконалення структури концептуального, кадрового, фінансового, інституційного забезпечення, політико-правові проблеми управління державною політикою, приймаючи відповідні управлінські рішення;

контролювати:

засобами адміністрування виконання заходів вироблення та реалізації державної політики, відповідних законодавчих і підзаконних актів в обумовлені терміни.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ”

Назва змістового модуля і теми	Кількість годин		
	лекції	Семінарські (практичні) заняття	Само-стійна робота
1	2	3	4
Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади механізмів державного управління та місцевого самоврядування			
1. Сутність, об’єкт і функції механізмів державного управління та місцевого самоврядування	4		1
2. Цілі, завдання, критерії механізмів державного управління та місцевого самоврядування	4		1
3. Теорії та концепції механізмів державного управління та місцевого самоврядування, науково-методичні засади їх дослідження	2	2	1
Змістовий модуль II. Механізми вироблення та реалізації державної політики			
4. Види і складові механізмів державного управління та місцевого самоврядування	2	2	2
5. Вироблення та реалізація державної політики у різних сферах, її державне регулювання	2	2	2
6. Засади адміністративно-територіального устрою	2	2	1

1	2	3	4
7. Закономірності та тенденції розвитку державного управління на регіональному рівні, місцеве самоврядування	2		1
8. Система та статус центральних і місцевих органів влади	2	2	1
9. Стратегічне управління, планування, цільове програмування у державному управлінні	2		2
10. Державні послуги	2	2	2
11. Результативність і ефективність функціонування	2		2
12. Моніторинг, контроль та аудит у системі державного управління і місцевого самоврядування	2	2	2
13. Управління та регулювання діяльності органів і установ державної влади	2	2	2
14. Взаємовідносини з громадськістю у системі державного управління та місцевого самоврядування, регулювання сфер суспільного життя	2		2
15. Інформаційне забезпечення державного управління та місцевого самоврядування	2	2	2
Змістовий модуль III. Основні сфери реалізації державної політики України			
16. Державна гуманітарна політика	2		2
17. Державне регулювання розвитку економіки	2	2	2
18. Державна політика у сфері національної безпеки і оборони	2	2	2
19. Державна соціальна політика	2	2	2

1	2	3	4
20. Державна науково-технічна та природоохоронна політика	2		2
Змістовий модуль IV. Світовий досвід реалізації державної політики та Україна			
21. Світові стандарти державного управління та місцевого самоврядування	2		1
22. Міжнародне співробітництво у сфері державного управління та місцевого самоврядування	2		1
Разом годин: 108	48	24	36

ЗМІСТ
дисципліни
“МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ”

Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади механізмів державного управління та місцевого самоврядування

Тема 1. Сутність, об’єкт і функції механізмів державного управління та місцевого самоврядування

1. Сутність МДУМС як навчальної дисципліни.
2. Предмет МДУМС.
3. Формування МДУМС. Функції МДУМС.
4. Основи теорії МДУМС.
5. Наукові основи розробки концепції МДУМС.
6. Понятійно-категоріальний апарат МДУМС.
7. Сутність, об’єкт та функції МДУМС України.
8. Теоретико-методологічні засади розроблення та функціонування МДУМС: категорії, закономірності, системи, класифікація.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення державної політики.

2. Розкрийте сутність державної політики.
3. Розкрийте сутність механізмів державного управління та місцевого самоврядування.
4. Назвіть предмет МДУМС.
5. Які основні функції МДУМС ви знаєте?
6. Охарактеризуйте наукові засади розробки концепції МДУМС.
7. Виділіть понятійно-категоріальний апарат МДУМС.
8. Назвіть основні теорії МДУМС.
9. У чому полягають теоретико-методологічні засади державного управління та місцевого самоврядування?

Теми рефератів

1. Сутність, об'єкт та функції державної політики.
2. Сутність, об'єкт та функції механізмів місцевого самоврядування.
3. Формування теоретичних засад механізмів державного управління та місцевого самоврядування.
4. Наукові основи розробки концепції МДУМС.
5. Формування практичних засад механізмів державного управління та місцевого самоврядування.

Тестові завдання:

I. Об'єктами дисципліни МДУМС є:

- а) органи виконавчої влади України;
- б) Верховна влада України;
- в) органи місцевого самоврядування України;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) правильні відповіді "а" і "в";
- е) усі відповіді правильні;
- є) правильних відповідей немає.

II. До основних функцій системи державного контролю як механізмів державного управління не належать:

- а) регулююча (коригуюча) функція;
- б) профілактична функція;
- в) стимулююча функція;
- г) інформаційна функція;
- д) правоохоронна функція;
- е) соціально-економічна функція.

Література [1; 4–6; 8; 21–23; 32; 54]

Тема 2. Цілі, завдання, критерії механізмів державного управління та місцевого самоврядування

1. Цілі, завдання, функції держави.
2. Стратегії розвитку держави як чинники формування та функціонування МДУМС.
3. Цілі МДУМС. Завдання та критерії державної політики.
4. Принципи державного управління та місцевого самоврядування.
5. Конструювання єдиного гуманітарного простору в державній політиці України.
6. Єдність, цілісність, однорідність просторових вимірів держави та динаміка національних процесів.
7. Значущість МДУМС у забезпеченні цілісності та системності державної політики.
8. Цілі, мета, завдання та критерії МДУМС України.

Питання для самоконтролю

1. Виділіть основні цілі державної політики.
2. Які критерії МДУМС ви знаєте?
3. Проаналізуйте пріоритети реалізації державної інформаційної політики.
4. Виділіть основні напрями державної інформаційної політики.
5. Яким чином здійснюється формування єдиного гуманітарного простору в Україні?
6. Розкрийте основні механізми державної політики щодо формування єдиного гуманітарного простору в Україні.
7. У чому полягає значущість МДУМС у забезпеченні цілісності та системності державної політики?
9. Єдність, цілісність та однорідність просторових вимірів держави. Розкрийте сутність та значення понять.

Теми рефератів

1. Цілі, завдання, критерії державної політики.
2. Критерії ефективності та практичної значущості механізмів державної політики.
3. Критерії ефективності та практичної значущості механізмів місцевого самоврядування.

4. Стратегії розвитку держави як чинники формування та функціонування МДУМС.
5. Чинники, пріоритети, напрями реалізації державної політики.
6. Формування єдиного гуманітарного простору в Україні.

Тестові завдання:

I. У системі управління (державного контролю) до головних принципів не належать:

- а) законності;
- б) системності;
- в) систематичності;
- г) дієвості;
- д) контролю;
- е) гласності;
- є) прозорості у здійсненні.

II. Основними критеріями механізмів державного управління та місцевого самоврядування є:

- а) ефективності;
- б) практичної значущості;
- в) соціально-економічні;
- г) суспільно-політичні;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

Література [5–7; 23; 38; 55; 56]

Тема 3. Теорії та концепції механізмів державного управління та місцевого самоврядування, науково-методичні засади їх дослідження

1. Аналіз МДУМС.
2. Світові та вітчизняні теорії і концепції МДУМС.
3. Моделі МДУМС.
4. Науково-методичні засади дослідження МДУМС.
5. Розроблення та коригування теорій і концепцій МДУМС в Україні та світі.
6. МДУМС України як об’єкт системного аналізу.

7. Соціально-філософський і структурно-функціональний аналіз МДУМС.
8. Теоретичні засади централізації і децентралізації управління та регулювання МДУМС.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність аналізу МДУМС.
2. Що таке системний аналіз МДУМС?
3. Які ви знаєте світові теорії МДУМС?
4. Назвіть основні вітчизняні теорії МДУМС.
5. Охарактеризуйте основні моделі МДУМС.
6. Розкрийте сутність механізмів державного управління та місцевого самоврядування України як об'єкта системного аналізу.
7. У чому полягає соціально-філософський аналіз МДУМС?
8. Розкрийте особливості структурно-функціонального аналізу МДУМС.
9. Що таке діагностика державної політики?
10. Які ви знаєте основні види діагностики державної політики?

Теми рефератів

1. Діагностика державної політики.
2. Теорії та концепції державної політики.
3. Теоретичні принципи управління державною політикою та її регулювання.
4. Теорії та концепції механізмів державного управління і місцевого самоврядування.
5. Науково-методичні засади дослідження механізмів державного управління та місцевого самоврядування.

Тестові завдання:

І. Основними видами аналізу в МДУМС є:

- а) системний;
- б) стратегічний;
- в) цілісний;
- г) розвитку державного контролю в регіонах України;
- д) правильні відповіді "а" і "б";
- е) правильні відповіді "в" і "г";
- є) правильні відповіді "а" і "в";

- ж) усі відповіді правильні;
- з) правильних відповідей немає.

II. Методи експертного оцінювання в системі державного управління та місцевого самоврядування охоплюють:

- а) інтерпретації — вивчення ситуації за свіжими даними, що спостерігаються;
- б) діагностування та моніторинг;
- в) прогнозування та планування;
- г) проектування та навчання;
- д) управління;
- е) правильні відповіді “а” — “в”;
- є) правильні відповіді “г”, “д”;
- ж) усі відповіді правильні;
- з) правильних відповідей немає.

Література [14–18; 27; 28; 32; 33; 56]

Змістовий модуль II. Механізми вироблення та реалізації державної політики

Тема 4. Види і складові механізмів державного управління та місцевого самоврядування

1. Організаційний, правовий, ресурсний, кадровий види МДУМС.
2. Нормативно-правові механізми захисту національних інтересів у державній політиці.
3. Правові гарантії позицій титульної нації та традиційної православної культури суспільства.
4. Чинне законодавство України щодо механізмів реалізації державної політики.
5. Законодавче визнання Голодомору актом геноциду.
6. Укази Президента України. Постанови та розпорядження КМУ.
7. Акти місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
8. Розвиток нормативно-правового забезпечення державної політики та його системність.
9. Вплив міжнародного права на український правовий простір. Міжнародні договори України.
10. Основні складові МДУМС.

11. Особливості реалізації складових МДУМС на різних рівнях.
12. Динаміка структурних змін у МДУМС.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть основні організаційні види МДУМС.
2. Що таке правові види МДУМС?
3. Які ви знаєте основні кадрові види МДУМС?
4. Виділіть основні нормативно-правові механізми захисту національних інтересів у державній політиці.
5. Назвіть правові гарантії позицій титульної нації.
6. Чи визнані на законодавчому рівні Голодомори в Україні актами геноциду?
7. Яким чином здійснюється розвиток нормативно-правового забезпечення МДУМС?
8. Покажіть вплив міжнародного права на український правовий простір.
9. Виділіть основні складові МДУМС.
10. Прослідкуйте динаміку структурних змін у МДУМС.
11. Назвіть основні форми державно-управлінської діяльності.
12. Покажіть основні рівні складових МДУМС.

Теми рефератів

1. Механізми вироблення та реалізації державної політики.
2. Види та складові механізмів державного управління і місцевого самоврядування.
3. Основні форми державно-управлінської діяльності.
4. Нормативно-правові механізми захисту національних інтересів у державній політиці.
5. Вплив міжнародного права на український правовий простір.

Тестові завдання:

I. До основних складових МДУМС не належать:

- а) цільові;
- б) функціональні;
- в) організаційні;
- г) адміністративні;
- д) європейські.

II. МДУМС реалізуються на таких рівнях:

- а) центральному;
- б) регіональному;
- в) місцевому;
- г) галузевому;
- д) у різних сферах суспільного життя;
- е) правильні відповіді “а” і “б”;
- є) правильні відповіді “в” — “д”;
- ж) усі відповіді правильні;
- з) правильних відповідей немає.

Література [13; 16; 25; 56; 69; 74; 76]

Тема 5. Вироблення та реалізація державної політики у різних сферах, її державне регулювання

1. Вироблення та реалізація державної політики у різних сферах: основні шляхи та етапи.
2. Формування політичних програм, їх вплив на державно-управлінську діяльність.
3. Регіональні та галузеві пріоритети у процесі вироблення та реалізації державної політики.
4. Державно-управлінські рішення.
5. Класифікація державно-управлінських рішень та державно-управлінської діяльності.
6. Державний розвиток країни, регіону, галузі.
7. Програми, плани, проекти розвитку та механізми їх реалізації.
8. Особливості державного регулювання різних сфер розвитку. Галузеві пріоритети.

Питання для самоконтролю

1. Які ви знаєте основні шляхи вироблення державної політики в різних сферах?
2. Назвіть основні етапи реалізації державної політики у різних сферах.
3. Яким чином здійснюється формування політичних програм?
4. Покажіть вплив політичних програм на державно-управлінську діяльність.
5. Виділіть регіональні пріоритети під час вироблення державної політики.

6. Назвіть основні галузеві пріоритети під час вироблення державної політики.
7. Дайте класифікацію державно-управлінських рішень.
8. Висвітліть характерні особливості державного регулювання розвитку гуманітарної сфери.
9. Яким чином здійснюється державний розвиток регіону?
10. Виділіть галузеві пріоритети державної економічної політики.

Теми рефератів

1. Вироблення та реалізація державної політики у різних сферах.
2. Напрями структурних змін у державному управлінні та місцевому самоврядуванні, шляхи їх узгодження.
3. Регіональні пріоритети у ході реалізації державної політики.
4. Галузеві пріоритети у ході вироблення та реалізації державної політики.
5. Особливості державного регулювання розвитку гуманітарної сфери.

Тестові завдання:

I. Державно-управлінські рішення включають процес:

- а) розроблення, прийняття, організацію виконання;
- б) підготовки, розроблення, прийняття, організацію виконання, реалізації;
- в) підготовки, розроблення, прийняття, організацію виконання;
- г) розроблення, прийняття, організацію виконання, реалізації.

II. Державне регулювання здійснюється у сферах:

- а) соціально-економічній;
- б) політичній;
- в) безпековій та гуманітарній;
- г) місцевого самоврядування;
- д) фінансовій;
- е) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” — “д”;
- ж) усі відповіді правильні;
- з) правильних відповідей немає.

Література [1; 2; 12; 42; 48; 60; 72; 75]

Тема 6. Засади адміністративно-територіального устрою

1. Адміністративно-територіальні моделі.
2. Адміністративно-територіальна система України: розвиток і становлення.
3. Засади адміністративно-територіального устрою держави та регіонів.
4. Шляхи адміністративно-територіальної оптимізації (реформи).

Питання для самоконтролю

1. Проаналізуйте основні засади адміністративно-територіального устрою України.
2. Охарактеризуйте становлення та розвиток адміністративно-територіального устрою України.
3. У чому полягає сутність економічних засад адміністративно-територіального устрою України?
4. Проаналізуйте особливості економічних засад адміністративно-територіального устрою регіонів України.
5. Які, на вашу думку, оптимальні шляхи проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні?

Теми рефератів

1. Засади адміністративно-територіального устрою України.
2. Шляхи оптимізації державно-управлінської діяльності.
3. Інституційні засади адміністративно-територіального устрою України.
4. Історичні засади адміністративно-територіального устрою держави та регіонів.
5. Соціальні засади адміністративно-територіального устрою держави та регіонів.

Тестові завдання

1. До основних засад адміністративно-територіального устрою держави та регіонів не належать:

- а) інституційні;
- б) економічні;
- в) фінансові;
- г) історичні;

- д) соціальні;
- е) інтелектуальні.

II. Адміністративно-територіальний устрій України – це:

- а) 24 області;
- б) 25 областей;
- в) 24 області та АРК;
- г) 27 регіонів.

Література [6; 13; 15–18; 23; 30; 36; 37; 61]

Тема 7. Закономірності та тенденції розвитку державного управління на регіональному рівні, місцеве самоврядування

1. Розвиток державного управління на регіональному рівні.
2. Формування механізмів узгодження позицій центру та регіонів.
3. Місцеві органи виконавчої влади та місцевого самоврядування: взаємодія у виробленні та реалізації державної політики.
4. Управління суспільним розвитком на місцевому рівні.
5. Органи самоорганізації населення (територіальні громади) у виробленні та реалізації державної політики.

Питання для самоконтролю

1. Виділіть основні тенденції розвитку державного управління на регіональному рівні.
2. У чому полягають основні тенденції розвитку місцевого самоврядування на регіональному рівні?
3. Яким чином узгоджуються позиції регіонів і центру в Україні?
4. Висвітліть характерні особливості управління суспільним розвитком в Україні на регіональному рівні.
5. Яку роль відіграють органи самоорганізації населення у виробленні та реалізації МДУМС?
6. Проаналізуйте роль органів місцевого самоврядування у виробленні та реалізації МДУМС.

Теми рефератів

1. Закономірності розвитку державного управління на регіональному рівні, місцеве самоврядування.
2. Тенденції розвитку державного управління на регіональному рівні.
3. Закономірності та тенденції розвитку місцевого самоврядування.
4. Технологія державно-управлінської діяльності.
5. Взаємодія органів виконавчої влади та місцевого самоврядування у виробленні та реалізації державної політики.
6. Місцеве самоврядування у реалізації державної політики.

Тестові завдання:

I. Взаємодія місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування здійснюється у сферах:

- а) фінансовій та економічній;
- б) інформаційній;
- в) забезпечення національної безпеки;
- г) природоохоронній;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

II. На регіональному та місцевому рівнях до органів місцевого самоврядування не належать:

- а) обласні державні адміністрації;
- б) виконавчі комітети обласних рад;
- в) виконавчі комітети районних і міських рад;
- г) міський голова;
- д) районні та міські державні адміністрації;
- е) обласні, районні та міські відділення МВС України.

Література [8; 12; 20; 27; 28; 34; 35; 38; 42]

Тема 8. Система та статус центральних і місцевих органів влади

1. Організаційно-функціональна структура державного управління та її загальні принципи.
2. Органи влади та їхні апарати.

3. Система та структура центральних і місцевих органів влади.
4. Органи виконавчої влади.
5. Органи місцевого самоврядування, їх класифікація.
6. Статус органів влади.
7. Типи організаційних структур органів влади.
8. Цілі, завдання, функції, структури, організаційні відносини органів державної влади. Напрями їхнього удосконалення.
9. Структура та статус ОМС.
10. Гарантії місцевого самоврядування.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте організаційно-функціональну структуру державного управління.
2. Назвіть основні принципи державного управління.
3. Які ви знаєте органи влади в Україні?
4. Опишіть структуру центральних органів виконавчої влади.
5. Назвіть структуру місцевих органів виконавчої влади.
6. Який статус мають органи місцевого самоврядування в Україні?
7. Розкрийте основні напрями удосконалення організаційних відносин органів державної влади.
8. Дайте класифікацію органів місцевого самоврядування.
9. Які завдання ставлять перед собою органи державної влади?
10. Назвіть основні функції органів державної влади та управління.

Теми рефератів

1. Система та статус центральних і місцевих органів влади.
2. Система та статус органів місцевого самоврядування.
3. Структура центральних та місцевих органів влади.
4. Структура органів місцевого самоврядування в Україні.
5. Класифікація органів місцевого самоврядування в Україні.

Тестові завдання:

1. До складу центральних органів виконавчої влади не входять:

- a) Кабінет Міністрів України;
- б) Конституційний Суд України;

- в) Секретаріат Президента України;
- г) Рада Національної безпеки та оборони України.

II. Основними типами організаційних структур органів влади

є:

- а) лінійна та функціональна;
- б) лінійно-штабна та дивізійна;
- в) лінійно-функціональна;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні.

Література [43; 55; 56; 58; 64; 67]

Тема 9. Стратегічне управління, планування, цільове програмування у державному управлінні

1. Стратегічне управління, планування, цільове програмування у МДУМС.
2. Стратегічний аналіз державно-управлінської діяльності.
3. Прогнозування державно-управлінської діяльності.
4. Аналіз державної політики та державно-управлінської діяльності.
5. Планування державно-управлінської діяльності.
6. Стратегічне планування у державно-управлінській та муніципальній діяльності.
7. Цільове програмування і проектування у державному управлінні та місцевому самоврядуванні.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність стратегічного управління.
2. Що таке стратегічне планування?
3. Яким чином здійснюється стратегічне планування в органах державної влади?
4. Розкрийте характерні особливості стратегічного планування в органах місцевого самоврядування України.
5. Прогнозування державно-управлінської діяльності. Розкрийте сутність процесу.
6. Яким чином здійснюється аналіз державної політики?
7. Дайте аналіз державно-управлінській діяльності.

8. Проаналізуйте основні механізми ДУМС.
9. Що таке цільове програмування у державному управлінні?
10. Проаналізуйте основні ознаки цільового програмування в системі місцевого самоврядування.

Теми рефератів

1. Стратегічне управління в системі державного управління.
2. Стратегічне планування в державному управлінні.
3. Цільове програмування в державному управлінні.
4. Раціоналізація державно-управлінської діяльності.
5. Планування державно-управлінської діяльності.

Тестові завдання:

I. Стратегічне планування – це:

- а) процес, спрямований на розробку та впровадження стратегії розвитку середовища, у якому існує громада, та пристосовує його до змін оточення;
- б) процес, спрямований у майбутнє, який визначає цілі та напрями розвитку, методи і способи їх досягнення;
- в) процес, який програмує майбутні події, рівень розвитку, структуру територіальної громади, а також її місце в оточенні;
- г) циклічний процес, який містить в собі аналіз і корегування реалізації стратегічного плану на різних етапах його втілення;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

II. До основних форм планування у системі державного управління та місцевого самоврядування належать:

- а) директивне та індикативне;
- б) міждержавне, загальнодержавне, макроекономічне, регіональне, галузеве, мікроекономічне;
- в) економічне, демографічне, соціальне, фінансове, зовнішньоекономічне, науково-технічне, інвестиційне, екологічне;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

Література [7; 11; 13; 15–18; 23; 49; 50; 56]

Тема 10. Державні послуги

1. Сутність, категорії, класифікація, стандартизація, ресурсне забезпечення державного управління.
2. Види та сфери державних послуг.
3. Напрями та шляхи оптимізації державно-управлінських послуг.
4. Маркетинг муніципальних послуг.
5. Регіональний маркетинг.
6. Стандарти державних послуг.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність поняття державні послуги.
2. Які основні види державних послуг ви знаєте?
3. Сфера застосування державних послуг.
4. Чим відрізняються муніципальні послуги від державних?
5. Сфера застосування муніципальних послуг.
6. Яким чином здійснюється просування муніципальних послуг?
7. Розкрийте сутність та зміст поняття “регіональний маркетинг”.
8. Чим відрізняється регіональний маркетинг від міського?
9. Проаналізуйте основні напрями оптимізації державно-управлінських структур.
10. Виділіть основні шляхи оптимізації державно-управлінських структур.

Теми рефератів

1. Види державних послуг.
2. Поняття та основні види муніципальних послуг.
3. Маркетинг у сфері надання соціальних послуг.
4. Маркетинг послуг у сфері громадського харчування.
5. Маркетингові дослідження на ринку надання муніципальних освітніх послуг.
6. Особливості становлення та розвитку регіонального маркетингу в Україні.

Тестові завдання

1. Державними є такі послуги, що надаються:

- a) органами державної влади та управління;
- b) державними підприємствами, що надають послуги;

- в) органами місцевого самоврядування;
- г) комунальними підприємствами;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) усі відповіді правильні.

II. Знайдіть неправильну відповідь. Муніципальними є послуги, що надаються:

- а) органами місцевого самоврядування;
- б) місцевими державними адміністраціями;
- в) муніципальними установами та організаціями;
- г) комунальними підприємствами.

III. Головними цілями регіонального маркетингу є:

- а) покращення (збереження конкурентоздатності) роботи, розташованих у регіоні підприємств промисловості та сфери послуг;
- б) покращення ступеня ідентифікації громадян з територією свого проживання;
- в) залучення до регіону нових підприємств, ресурсів;
- г) усі відповіді правильні.

Література [12; 13; 23; 28; 37; 64; 65]

Тема 11. Результативність і ефективність функціонування

1. Результативність та ефективність функціонування суб'єктів і механізмів державного управління та місцевого самоврядування.
2. Оцінка ефективності державно-управлінської діяльності.
3. Раціоналізація структури управління як чинник підвищення ефективності державно-управлінської діяльності.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає результативність функціонування державного управління?
2. Проаналізуйте ефективність функціонування суб'єктів і механізмів державного управління.
3. Яким чином можна підвищити ефективність функціонування суб'єктів і механізмів місцевого самоврядування?
4. У чому полягає результативність функціонування органів місцевого самоврядування?
5. Назвіть основні параметри оцінки ефективності державно-управлінської діяльності.

6. У чому полягає проблема ефективності функціонування суб'єктів і механізмів місцевого самоврядування?

Теми рефератів

1. Раціоналізація структури управління як чинник підвищення ефективності державно-управлінської діяльності.
2. Результативність функціонування суб'єктів і механізмів державного управління.
3. Результативність функціонування суб'єктів та механізмів місцевого самоврядування.
4. Проблема ефективності функціонування суб'єктів і механізмів державного управління.
5. Проблема ефективності функціонування суб'єктів і механізмів місцевого самоврядування.

Тестові завдання:

I. Оцінка ефективності державно-управлінської діяльності здійснюється за:

- а) якісними параметрами;
- б) кількісними параметрами;
- в) державними стандартами;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) усі відповіді правильні.

II. Оцінка ефективності діяльності органів місцевого самоврядування здійснюється за:

- а) якісними параметрами;
- б) кількісними параметрами;
- в) державними стандартами;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) усі відповіді правильні.

Література [33–35; 38; 43; 45; 59]

Тема 12. Моніторинг, контроль та аудит у системі державного управління і місцевого самоврядування

1. Контроль у сфері державного управління.
2. Державний контроль.
3. Моніторинг і контроль державно-управлінської діяльності.
4. Види, методи, технології контролю.

5. Світові стандарти системи контролю та моніторингу.
6. Судовий контроль. Прокурорський нагляд. Громадський контроль.
7. Державне управління на засадах сучасних моделей якості.
8. Адміністративний аудит у державному управлінні.
9. Види аудиту в державно-управлінській діяльності.
10. Аудит державно-управлінської діяльності.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність державного контролю.
2. Яким чином здійснюється контроль у сфері державного управління?
3. Що таке моніторинг державно-управлінської діяльності?
4. Висвітліть основні види контролю.
5. Які ви знаєте основні методи контролю?
6. Що таке судовий контроль?
7. Дайте визначення поняття “прокурорський нагляд”.
8. Дайте визначення поняття “громадський контроль”.
9. Яким чином здійснюється адміністративний аудит у державному управлінні?
10. Назвіть основні види аудиту в державно-управлінській діяльності.

Теми рефератів

1. Система моніторингу, аудиту та оцінки ефективності державної політики, їх складові.
2. Моніторинг у системі державного управління.
3. Контроль та аудит у системі державного управління.
4. Моніторинг у системі місцевого самоврядування.
5. Контроль та аудит у системі місцевого самоврядування.

Тестові завдання

I. Державний контроль є:

- a) частиною соціального контролю, яку суспільство передало державі для підтримки дисципліни, законності, порядку і організованості в інтересах суспільства і кожного громадянина;
- б) об’єктивно зумовлена діяльність державних органів, яка полягає у спостереженні, аналізі та перевірці об’єктів контролю і

спрямована на запобігання, виявлення та припинення дій, що суперечать встановленим державою нормам, правилам і стандартам;

- в) контроль з боку центральних, регіональних і місцевих органів влади, а також органів місцевого самоврядування за соціально-економічними та суспільно-політичними процесами, які відбуваються в нашій державі;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- д) правильних відповідей немає.

II. В державно-управлінській діяльності до основних видів аудиту не належать:

- а) внутрішній;
- б) зовнішній;
- в) фінансовий;
- г) податковий.

Література [3; 4; 7; 21; 22; 32; 37; 40; 45; 74]

Тема 13. Управління та регулювання діяльності органів і установ державної влади

1. Управління та регулювання діяльності органів і установ державної влади.
2. Регламентація державно-управлінської діяльності.
3. Державно-управлінська алгоритмізація.
4. Матриці управлінсько-регулятивних процесів.
5. Регламентація діяльності органів місцевого самоврядування.
6. Нормотворча діяльність та напрями її удосконалення як інструмент удосконалення моделі державного управління та місцевого самоврядування України.

Питання для самоконтролю

1. Яким чином здійснюється управління установами державної влади?
2. Охарактеризуйте особливості регулювання діяльності органів та установ державної влади.

3. Висвітїть характерні ознаки організації управління муніципальними установами.
4. Розкрийте механізми регламентації діяльності органів державної влади та управління.
5. Що таке державно-управлінська алгоритмізація?
6. Назвіть матриці управлінсько-регулятивних процесів.

Теми рефератів

1. Організаційна структура управління та регулювання державної політики.
2. Стилї державно-управлінської діяльності, їх класифікація.
3. Управління діяльністю органів і установ державної влади.
4. Регулювання діяльності органів і установ державної влади.
5. Регламентація діяльності органів місцевого самоврядування.

Тестові завдання

I. Державно-управлінську діяльність регламентують:

- а) нормативно-правові акти України;
- б) державні контролюючі органи;
- в) Верховна Рада та Кабінет Міністрів України;
- г) Президент України;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “б” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

II. Контрольно-ревізійну діяльність в Україні здійснюють:

- а) Державна контрольно-ревізійна служба;
- б) Державна податкова служба;
- в) Рахункова палата України;
- г) Генеральна прокуратура України.

Література [11; 12; 14; 21; 51; 56; 74]

Тема 14. Взаємовідносини з громадськістю у системі державного управління та місцевого самоврядування, регулювання сфер суспільного життя

1. Основні механізми державного впливу на суспільні процеси та напрями їхнього вдосконалення.

2. Управління суспільним розвитком: шляхи оптимізації структури.
3. Взаємодія органів державного управління та ОМС з політичними партіями і громадськими організаціями.
4. Громадські ради при центральних і місцевих органах виконавчої влади.
5. Участь громадськості у виробленні та реалізації державної політики.
6. Громадська думка.
7. Інструменти громадського впливу на реалізацію державної політики як МДУМС.

Питання для самоконтролю

1. Основні механізми державного впливу на суспільні процеси в Україні.
2. Яким чином здійснюється регулювання сфер суспільного життя в Україні?
3. У яких напрямках взаємодіють органи державного управління з політичними партіями та громадськими організаціями?
4. Проаналізуйте особливості взаємодії органів місцевого самоврядування з політичними партіями та громадськими організаціями.
5. Чим займаються громадські ради при центральних та місцевих органах виконавчої влади?
6. Чи існують громадські ради при органах місцевого самоврядування?
7. Яким чином громадськість бере участь у виробленні та реалізації державної політики?
8. Що таке громадська думка?
9. Яким чином громадська думка впливає на формування механізмів державного управління?
10. Назвіть головні інструменти громадського впливу на реалізацію державної політики як МДУМС.

Теми рефератів

1. Взаємовідносини з громадськістю у системі державного управління в Україні.
2. Взаємовідносини з громадськістю у системі місцевого самоврядування в Україні.

3. Регулювання сфер суспільного життя в Україні.
4. Управління суспільним розвитком в Україні.
5. Розвиток громадської думки в Україні.

Тестові завдання:

I. Взаємодія органів місцевого самоврядування з політичними партіями та громадськими організаціями здійснюється у сферах:

- а) інформаційній;
- б) фінансовій;
- в) національної безпеки та оборони;
- г) природоохоронній;
- д) правильні відповіді “а” і “б”;
- е) правильні відповіді “в” і “г”;
- є) усі відповіді правильні.

II. Громадський контроль у сфері державного управління здійснюють:

- а) органи місцевого самоврядування;
- б) обласні, районні та місцеві державні адміністрації;
- в) об'єднання громадян;
- г) органи самоорганізації населення;
- д) громадські ради при органах виконавчої влади;
- е) правильні відповіді “а” і “б”;
- є) правильні відповіді “в” і “г”;
- ж) усі відповіді правильні;
- з) правильних відповідей немає.

Література [9; 11; 12; 15–18; 23; 25; 37; 42; 53]

Тема 15. Інформаційне забезпечення державного управління та місцевого самоврядування

1. Інформаційні технології у ДУМС.
2. Інформаційне забезпечення та інформатизація державно-управлінської діяльності.
3. Інформаційне забезпечення діяльності ОМС.
4. Державна інформаційна політика.
5. Інформаційна політика ОМС.
6. Формування національного інформаційного простору.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність інформаційних технологій.
2. Яким чином здійснюється інформаційне забезпечення органів державного управління?
3. Проаналізуйте особливості інформаційного забезпечення органів місцевого самоврядування та громадських організацій.
4. Що таке державна інформаційна політика?
5. Яку інформаційну політику здійснюють органи місцевого самоврядування?
6. Охарактеризуйте особливості формування національного інформаційного простору в сучасній Україні.

Теми рефератів

1. Інформаційне забезпечення державного управління в Україні.
2. Інформаційне забезпечення місцевого самоврядування в Україні.
3. Взаємодія органів державного управління із ЗМІ у сфері інформатизації державно-управлінської діяльності.
4. Взаємодія органів місцевого самоврядування із ЗМІ у сфері інформатизації процесів управлінської діяльності.
5. Державна інформаційна політика в Україні: становлення та перспективи розвитку.

Тестові завдання:

І. Інформаційне забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування здійснюється:

- а) державними засобами масової інформації;
- б) муніципальними засобами масової інформації;
- в) через мережу Інтернет;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) усі відповіді правильні;
- є) правильних відповідей немає.

II. До загальнодержавних ЗМІ не належать:

- а) загальнодержавні телеканали, які перебувають у державній власності;
- б) телеканали Інтер, 1+1;
- в) міські телеканали, газети та журнали;

г) інформаційна мережа Укрнет.

Література [12; 15–18; 23; 25; 36; 44; 51; 69]

Змістовий модуль III. Основні сфери реалізації державної політики України

Тема 16. Державна гуманітарна політика

1. Державна політика у сфері культури.
2. Освітянська політика.
3. Концептуальне, інституційне, кадрове, фінансове забезпечення державної гуманітарної політики.
4. Формування єдиного гуманітарного простору України: засади та механізми.
5. Державна політика щодо відновлення та розвитку національної історичної пам'яті. Державна мовна політика.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність державної гуманітарної політики.
2. Покажіть основні напрями державної гуманітарної політики.
3. Охарактеризуйте діяльність органів місцевого самоврядування в сфері культури.
4. Яким чином реалізується державна гуманітарна політика в сфері освіти?
5. Проаналізуйте основні напрями державної політики в сфері науки.
6. Основні напрями державної мовної політики.

Теми рефератів

1. Державна гуманітарна політика.
2. Основні сфери реалізації державної гуманітарної політики в Україні.
3. Державна політика в сфері культури.
4. Державна політика в сфері освіти.
5. Проблема кадрового забезпечення державної гуманітарної політики в сучасній Україні.

Тестові завдання:

I. До сфери державної гуманітарної політики не входять:

- а) освіта;
- б) охорона здоров'я;
- в) культура;
- г) наука;
- д) національна безпека та оборона;
- е) державна мовна політика.

II. У таких регіонах України російська мова є державною:

- а) Севастополі;
- б) Донецькій області;
- в) Криму;
- г) Луганській області;
- д) Харківській області;
- е) Дніпропетровській області.

Література [1; 2; 14–18; 20; 31; 38; 57; 76]

Тема 17. Державне регулювання розвитку економіки

- 1. Державні фінанси та фінансова політика.
- 2. Державні видатки.
- 3. Державна політика щодо промисловості та сільського господарства.
- 4. Субсидії. Трансферти. Дотації.
- 5. Міжбюджетні відносини.
- 6. Державне регулювання розвитку економіки регіону.

Питання для самоконтролю

- 1. Розкрийте сутність державних фінансів.
- 2. Охарактеризуйте основні напрями бюджетної та фінансової політики держави.
- 3. Висвітліть основні статті доходів та видатків державного бюджету.
- 4. Розкрийте сутність поняття “місцеві бюджети”.
- 5. Яким чином формуються місцеві бюджети?
- 6. Що таке міжбюджетні відносини?
- 7. Розкрийте сутність поняття “міжбюджетні трансферти”.
- 8. Яким чином здійснюється державне регулювання економіки України?

Теми рефератів

1. Державне регулювання розвитку економіки.
2. Регіональні особливості фінансової політики держави.
3. Державна політика розвитку промисловості.
4. Державна політика розвитку сільського господарства.
5. Міжбюджетні відносини в сучасній Україні.

Тестові завдання:

I. Міжбюджетні відносини – це:

- а) сукупність міжбюджетних трансфертів, що здійснюються протягом бюджетного року;
- б) відносини між державою, Автономною Республікою Крим та місцевим самоврядуванням щодо забезпечення відповідних бюджетів фінансовими ресурсами, необхідними для виконання функцій, передбачених Конституцією та законами України;
- в) відносини між органами місцевого самоврядування, метою яких є збалансування місцевих бюджетів;
- г) усі відповіді правильні.

II. Міжбюджетними трансфертами є:

- а) кошти, одержані від органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі;
- б) кошти, які виділяються з одного до іншого бюджету на безповоротній основі;
- в) міжбюджетні трансферти, призначені для використання на певну мету в порядку, визначеному тим органом, який прийняв рішення про надання субвенції;
- г) кошти, які надаються з державного бюджету муніципальним бюджетам або з муніципальних бюджетів вищого рівня до муніципальних бюджетів нижчого рівня на фінансування цільових видатків.

III. Субвенціями є:

- а) кошти, одержані від органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших держав або міжнародних організацій на безоплатній та безповоротній основі;

- б) кошти, які виділяються з одного до іншого бюджету на безповоротній основі;
- в) міжбюджетні трансферти, призначені для використання на певну мету в порядку, визначеному тим органом, який прийняв рішення про надання субвенції;
- г) кошти, які надаються з державного бюджету муніципальним бюджетам або з муніципальних бюджетів вищого рівня до муніципальних бюджетів нижчого рівня на фінансування цільових витратків.

Література [12; 21; 26–28; 34; 50; 57; 66; 72]

Тема 18. Державна політика у сфері національної безпеки і оборони

1. Державна політика у сфері національної безпеки і оборони.
2. Система забезпечення державної оборонної та національно-безпекової політики.
3. Державне управління національною безпекою.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність національної безпеки.
2. Основні напрями державної політики в сфері національної безпеки.
3. Яку роль відіграють органи місцевого самоврядування України у забезпеченні національної безпеки?
4. Які державні виконавчі органи здійснюють управління національною безпекою?
5. Висвітліть основні напрями державної політики в сфері оборони.

Теми рефератів

1. Державна політика у сфері національної безпеки.
2. Державна політика у сфері оборони.
3. Регіональні особливості державної політики у сфері національної безпеки.
4. Діяльність органів місцевого самоврядування України в підтримці національної безпеки.
5. Державне управління національною безпекою.

Тестові завдання

I. До складу Ради Національної безпеки та оборони України не входять:

- а) міністр оборони;
- б) міністр внутрішніх справ;
- в) голова служби безпеки України;
- г) міністр фінансів України;
- д) міністр економіки;
- е) міністр промисловості;
- є) Секретар Ради Національної безпеки та оборони України;
- ж) Президент України;
- з) Голова Верховної Ради України;
- и) голова Секретаріату Президента України;
- і) голова Державної податкової служби.

II. Фінансування національної безпеки та оборони України здійснюється з:

- а) Державного бюджету України;
- б) з місцевих бюджетів України;
- в) зі спеціальних позабюджетних фондів;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) усі відповіді правильні.

III. До основних видів забезпечення державної оборонної та національно-безпекової політики не належать:

- а) концептуальне забезпечення;
- б) інституційне забезпечення;
- в) кадрове забезпечення;
- г) фінансове забезпечення;
- д) політичне забезпечення;
- е) тактичне забезпечення;
- є) інформаційне забезпечення.

Література [6; 9–11; 13; 25; 44; 53; 65; 69]

Тема 19. Державна соціальна політика

1. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки.
2. Державні соціальні пріоритети.
3. ОМС у виробленні та реалізації державної соціальної політики.

4. Соціальна політика ОМС.
5. Соціальна інфраструктура населених пунктів (міста).

Питання для самоконтролю

1. Які державні органи здійснюють соціальне забезпечення та соціальну підтримку населення України?
2. Охарактеризуйте роль органів місцевого самоврядування у справі соціального захисту населення.
3. Розкрийте сутність поняття соціальна інфраструктура населених пунктів.
4. Виділіть головні складові соціальної інфраструктури населених пунктів.
5. Чим зняться соціальні інфраструктури села і міста?
6. Висвітліть основні напрями соціальної політики органів місцевого самоврядування України.

Теми рефератів:

1. Державна соціальна політика в Україні.
2. Види соціального забезпечення в Україні.
3. Державне пенсійне забезпечення в Україні.
4. Недержавне пенсійне забезпечення в Україні.
5. Соціальна політика органів місцевого самоврядування.

Тестові завдання

І. Соціальне забезпечення — це:

- a) форма розподілу, що гарантує громадянам нормальний рівень життєвого та культурного стандарту понад винагороду за працю з настанням старості, втрати працездатності чи годувальника;
- б) система матеріального забезпечення і обслуговування громадян за віком, через хворобу, інвалідність, безробіття, на випадок втрати годувальника, виховання дітей та в інших випадках, передбачених законодавством;
- в) спосіб розподілу частки валового внутрішнього продукту шляхом надання громадянам матеріальних благ з метою вирівнювання їхніх особистих доходів у разі настання соціальних ризиків за рахунок коштів цільових фінансових джерел в обсязі та на умовах, встановлених державою для підтримання їх повноцінного соціального статусу;

- г) організаційно-правова діяльність держави щодо матеріального забезпечення, соціального утримання, обслуговування, надання медичної допомоги за рахунок спеціально створених фінансових джерел осіб, які зазнали соціального ризику, внаслідок якого втратили здоров'я та (або) засоби до існування і не можуть матеріально забезпечити себе та своїх утриманців;
- д) система суспільних відносин, що існують для створення достатніх умов життя і діяльності осіб, які з незалежних від них обставин втратили засоби до існування, завдяки мережі соціального страхування, бюджету та іншого фінансування;
- е) правильні відповіді “а” і “д”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

II. Політична функція соціального забезпечення полягає:

- а) у компенсації заробітку, втраченого у зв'язку з віком, непрацездатністю, втратою годувальника; частковій компенсації особи додаткових видатків при настанні визначених законом життєвих обставин; наданні мінімальної грошової допомоги чи соціальних послуг малозабезпеченим громадянам;
- б) у сприянні підтримання соціальної стабільності в суспільстві, для якого характерний значний розрив у рівні життя різних груп населення;
- в) в стимулюванні відновлення народонаселення, необхідного для нормального розвитку держави;
- г) у відновленні громадянського статусу інвалідів та інших соціально незахищених громадян;
- д) правильні відповіді “б” і “г”;
- е) усі відповіді правильні;
- є) правильних відповідей немає.

III. До соціальної інфраструктури населених пунктів входять такі галузі:

- а) торгівля в тій її частині, що здійснює реалізацію продукції, громадське харчування;
- б) житлово-комунальне господарство і побутове обслуговування населення;
- в) пасажирський транспорт і зв'язок, що обслуговує населення та невиробничі галузі;

- г) освіта та охорона здоров'я, фізкультура і спорт, туристично-екскурсійні організації;
- д) соціальне забезпечення, культура і мистецтво, масова інформація;
- е) наука та наукове обслуговування, підготовка кадрів, кредит і державне страхування;
- є) органи державного управління і громадські організації;
- ж) правильні відповіді “а” — “д”;
- з) усі відповіді правильні.

Література [12; 21; 23; 24; 26; 29; 35; 41; 60]

Тема 20. Державна науково-технічна та природоохоронна політика

1. Державна науково-технічна політика та пріоритети інноваційного розвитку.
2. Розвиток науково-технічної бази фундаментальних досліджень.
3. Міждержавна співпраця у науково-технічній сфері.
4. Державна політика щодо раціонального природокористування.

Питання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність поняття “природоохоронна політика”.
2. Яким чином здійснюється державна науково-технічна політика?
3. Висвітліть основні напрями державної інноваційної політики в Україні.
4. Розкрийте особливості міждержавної співпраці України у науково-технічній сфері.
5. У чому полягає державна політика щодо раціонального природокористування?

Теми рефератів

1. Науково-технічна політика держави.
2. Державна інноваційна політика в Україні: проблеми та перспективи розвитку.
3. Державна природоохоронна політика в Україні.
4. Регіональні особливості державної природоохоронної політики.
5. Діяльність органів місцевого самоврядування в Україні щодо охорони природи.

Тестові завдання:

I. Державна науково-технічна політика включає:

- а) наукову політику;
- б) науково-технічну політику;
- в) інноваційну політику;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “в”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

II. Основні напрями природоохоронної та ресурсозберігаючої діяльності в регіонах органів державної влади та управління і місцевого самоврядування щодо розвитку інфраструктури рекреаційних зон охоплюють:

- а) планування (створення інфраструктури житлового, культурно-побутового та виробничого призначення, надземних і підземних комунікацій і доріг);
- б) обводнення (будівництво каналів, ставків і водойм);
- в) очищення, розширення та заглиблення річок в межах міст і великих населених пунктів;
- г) озеленення (розвиток парків, скверів і лісових захисних смуг);
- д) створення живих тинів, квіткових клумб, зелених насаджень у зонах розділу житлових і промислових майданчиків;
- е) правильні відповіді “а” — “в”;
- є) правильні відповіді “в” — “д”;
- ж) усі відповіді правильні.

Література [8; 11; 26; 31; 44; 54; 60]

Змістовий модуль IV. Світовий досвід реалізації державної політики та Україна

Тема 21. Світові стандарти державного управління та місцевого самоврядування

1. Міжнародні стандарти державно-управлінської діяльності.
2. Практика державно-управлінської діяльності у зарубіжних країнах.

3. Особливості державно-управлінської діяльності ОМС зарубіжних держав.
4. Міжнародні, міждержавні, європейські асоціації органів влади.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягають особливості організації державно-управлінського досвіду в країнах ЄС?
2. Розкрийте особливості організації діяльності органів місцевого самоврядування в країнах Європи.
3. Чим відрізняється структура органів місцевого самоврядування європейських країн від США?
4. Які міжнародні асоціації органів влади ви знаєте?
5. Назвіть основні європейські асоціації органів влади.
6. Чи діють в Україні європейські норми планування діяльності органів виконавчої влади?

Теми рефератів

1. Світовий досвід реалізації державної політики.
2. Міжнародні стандарти вироблення механізмів державного управління.
3. Міжнародні стандарти вироблення механізмів місцевого самоврядування.
4. Світові стандарти державного управління та місцевого самоврядування
5. Європейські асоціації органів влади.

Тестові завдання:

I. До європейських асоціацій органів влади належить:

- а) Конгрес місцевих і регіональних влад Європи;
- б) Асоціація місцевих та регіональних влад Європи;
- в) Європейська асоціація міст;
- г) правильні відповіді “а” і “в”;
- д) правильні відповіді “б” і “в”;
- е) правильні відповіді “а” і “б”;
- є) усі відповіді правильні;
- ж) правильних відповідей немає.

II. Європейська декларація прав міст була прийнята у:

- а) 1990 р.;

- б) 1991 р.;
 - в) 1992 р.;
 - г) 1993 р.;
 - д) 1994 р.;
 - е) 1995 р.;
- є) правильних відповідей немає.

Література [7; 8; 10; 16; 25; 32; 33; 44; 63]

Тема 22. Міжнародне співробітництво у сфері державного управління та місцевого самоврядування

1. Адаптація міжнародних норм і стандартів.
2. Упровадження європейських положень у державно-управлінську практику України.
3. Механізми упровадження європейських стандартів у розвиток системи місцевого самоврядування України та органів самоорганізації населення (територіальних громад).
4. Міждержавне регіональне співробітництво.
5. Єврорегіони. Участь України в міжнародних, європейських, міждержавних державно-управлінських та муніципальних інституціях.

Питання для самоконтролю

1. Яким чином можна упровадити європейські положення у державно-управлінську практику України?
2. Висвітліть основні напрями міжнародного співробітництва України у сфері державного управління.
3. Яким чином здійснюється співробітництво України з європейськими країнами у сфері місцевого самоврядування?
4. Коли була прийнята Європейська Хартія місцевого самоврядування?
5. Розкрийте сутність поняття “єврорегіони”.
6. Які ви знаєте основні єврорегіони?
7. Висвітліть основні напрями участі України в європейських муніципальних інституціях.

Теми рефератів

1. Міжнародне співробітництво України у сфері державного управління.

2. Міжнародне співробітництво України у сфері місцевого самоврядування.
3. Європейська Хартія місцевого самоврядування та її ратифікація Україною.
4. Проблема адаптації міжнародних норм і стандартів у сфері державного управління та місцевого самоврядування.
5. Участь України в європейських муніципальних інституціях.

Тестові завдання:

I. Європейську Хартію місцевого самоврядування було прийнято:

- а) 1983 р.;
- б) 1985 р.;
- в) 1987 р.;
- г) 1989 р.;
- д) 1990 р.;
- е) 1991 р.;
- є) 1992 р.;
- ж) 1993 р.;
- з) 1994 р.

II. Європейську Хартію місцевого самоврядування було ратифіковано органами влади України у:

- а) 1990 р.;
- б) 1992 р.;
- в) 1993 р.;
- г) 1995 р.;
- д) 1996 р.;
- е) 1997 р.;
- є) 1998 р.;
- ж) 2000 р.;

е) правильних відповідей немає;

є) Україна взагалі не приєднувалася до Європейської Хартії місцевого самоврядування.

III. Міжнародне співробітництво України в сфері державного управління здійснюється на рівні:

- а) держав;
- б) євро регіонів;

- в) окремих регіонів;
- г) міст;
- д) органів місцевого самоврядування;
- е) правильні відповіді “а” і “б”;
- є) правильні відповіді “г” і “д”;
- ж) правильні відповіді “а”, “б”, “д”;
- з) усі відповіді правильні.

Література [2; 7; 9; 10; 16; 44; 63; 70]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Абрамов В. І.* Духовність суспільства: методологія системного вивчення. — К.: КНЕУ, 2004. — 236 с.
2. *Антонюк О. В.* Основи етнополітики: Навч. посіб.- К.: МАУП, 2005. — 432 с.
3. *Аудит* адміністративної діяльності: теорія та практика. — К.: Основи, 2000. — 190 с.
4. *Бакуменко В. Д.* До питання вибору та обґрунтування пріоритетів при формуванні програм та проектів // Вісн. УАДУ. — 1998. — № 9. — С. 146 — 152.
5. *Бакуменко В. Д.* Методологічна база державно-управлінських рішень // Вісн. УАДУ. — 2000. — № 1. — С. 5 — 19.
6. *Бакуменко В. Д.* Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики: Монографія. — К.: Вид-во УАДУ, 2000. — 326 с.
7. *Браун, М. Пал.* Посібник з аналізу державної політики: Пер. з англ. — К.: Основи, 2000. — 243 с.
8. *Дани В. Н.* Державна політика: вступ до аналізу. — Одеса, 2005. — 504 с.
9. *Збірка документів Ради Європи, ратифікованих Україною.* — К., 2006. — 496 с.
10. *Зовнішня політика України: від романтизму до прагматизму.* — К., 2001.
11. *Експертна доповідь “Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2006 році” (проект).* — К., 2007. — 256 с.
12. *Інформаційні матеріали про роботу КМУ за дев'ять місяців 2005 р.* — 87 с.

13. *Нижник Н. Р., Машков О. А.* Системний підхід в організації державного управління. — К.: Вид-во УАДУ, 1998. — 160 с.
14. *Мисів Л.* Теоретико-методологічні підходи до вивчення проблем державного управління формуванням та розвитком духовних цінностей українського суспільства // Актуальні проблеми державного управління: Зб. наук. пр. ДРІДУ НАДУ. — Вип.3(25). — 2006. — С.50–57.
15. *Омельчук В.* Державна мовна політика та особливості її реалізації // Проблеми національної безпеки України в умовах сучасного розвитку України: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 15 верес. 2006 р. — К.: МАУП, 2006. — С.339–344.
16. *Омельчук В.* Державна політика створення єдиного гуманітарного простору: зарубіжний досвід // Діалог цивілізацій, чи Четверта світова війна: Матеріали. V Всесв. конф., Київ, 25 трав. 2006 р. — К.: МАУП, 2007. — С.273–283.
17. *Омельчук В.* Державна політика щодо увічнення пам'яті жертв Голодомору як чинник становлення національної історичної пам'яті // Голодомор 1932–1933 років в Україні: каральні органи більшовицького режиму: Матеріали V Міжнарод. наук. конф. (МАУП, 24 листоп. 2006 р.). — К., 2007. — С.12–31.
18. *Омельчук В. В.* Управління культурними процесами як чинник формування єдиного гуманітарного простору України // Концептуальні засади формування менеджменту в Україні: Мат. II Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 16–17 листоп. 2007 р.). — К., 2007. — С.563–583.
19. *Пал, А. Лесли.* Аналіз державної політики / Пер. з англ. І. Дзюб. — К.: Основи, 1999. — 422 с.
20. *Попок А. А.* Закордонне українство як об'єкт державної політики. — К., 2007.
21. *Тертичка В. В.* Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. — К.: Основи, 2002. — 750 с.
22. *Тертичка В.* Проблеми оцінювання результативності й ефективності в аналізі державної політики // Вісн. УАДУ. — 2002. — № 1. — С. 215 – 222.
23. *Цветков В. В.* Державне управління: основні фактори ефективності (політико-правовий аспект). — Харків: Право, 1996. — 164 с.

24. *Пропозиції* Верховної Ради України до основних напрямів бюджетної політики на 2007 рік // Відом. ВР України. — 2006. — 6 жовт.
25. *Пропозиції* Президенту: нова хвиля реформ. — К., 2005. — 104 с.
26. *Про підготовку* проекту Стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002 — 2011 роки: Розпоряд. Президента України від 21 груд. 2001 р. № 372 // www.rada.kiev.dp.ua.
27. *Концепція* адміністративної реформи в Україні / Держ. комісія з проведення в Україні адм. реформи. — К.: Центр політико-правових реформ; Центр розвитку укр. законодавства, 1998. — 62 с.
28. *Концепція* державної регіональної політики: Затв. указом Президента України від 25 трав. 2001 р. № 314 // Упр. сучасним містом. — 2001. — № 7 — 9 (3). — С. 153 — 162.
29. *Концепція* побудови національної статистики України: Затв. постановою Кабінету Міністрів від 4 трав. 1993 р. № 326 // Зіб. постанов Уряду України. — 1994. — № 2. — Ст. 27.
30. *Комплексна* програма підготовки державних службовців: Затв. указом Президента України від 9 листоп. 2000 р. № 1212 // Вісн. держ. служби України. — 2000. — № 4. — С. 10 — 22.
31. *Чиж І. С.* Україна: шлях до інформаційного суспільства. — К., 2004. — 287 с.

Додаткова

33. *Веймер Д. Л., Вайнінг Е. Р.* Аналіз політики: Концепції і практика / Пер. з англ. І. Дзюб, А. Олійник; Наук. ред. О. Кілієвич. — К.: Основи, 1998. — 655 с.
34. *Встановлення* критеріїв оцінювання, оцінювання і стратегічний менеджмент у державному секторі / SIGMA PHARE. — Львів.: ЛФ УАДУ, 2000. — 136 с.
35. *Геєць В. М.* Розмежування функцій державного управління і місцевого самоврядування // Трансформація моделі економіки України: ідеологія, протиріччя, перспективи. — К.: Логос, 1999. — С. 378 — 396.
36. *Гошко А.* ССК (система соціального контролю) діяльності органів місцевого самоврядування: Монографія. — К.: Вид-во УАДУ, 1999. — 216 с.

37. *Гошко А.* Стратегія і тактика планування діяльності органів місцевого самоврядування: Монографія. — К.: Вид-во УАДУ, 2000. — 180 с.
38. *Державна* політика: аналіз та механізм її впровадження в Україні: Навч. посіб. / Кол. авт.; За заг. ред. В. А. Ребкала, В. В. Тертички — К.: Вид-во УАДУ, 2000. — 232 с.
39. *Державне* управління в Україні: централізація і децентралізація / Кол. авт.; Відп. ред. Н. Р. Нижник. — К.: Вид-во УАДУ, 1997. — 487 с.
40. *Державне* управління: теорія і практика / За заг. ред. В. Б. Авер'янова. — К.: Юрінком Інтер, 1998. — 432 с.
41. *Зайцева Л. М.* Региональная система управления: Организационно-методологический аспект. — Донецк: ИЭП НАН Украины, 1997. — 336 с.
42. *Камто В.* Місцеве самоврядування в Україні. — К.: Ін Юре, 1997. — 34 с.
43. *Князєв В., Бакуменко В.* Філософсько-методологічні засади державно-управлінських рішень // Вісн. УАДУ. — 2000. — № 2. — С. 341 — 358.
44. *Куйбіда В.* Сучасні проблеми і регіональні особливості місцевого самоврядування в Україні / Відп. ред. І. В. Розпутенко. — Львів: Літопис, 2001. — 176 с.
45. *Кучма Л. Д.* Європейський вибір: Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002–2011 роки: Послання Президента України до Верховної Ради України // Уряд. кур'єр. — 2002. — № 100. — С. 5 — 12.
46. *Ліпенцев А., Фокшей У.* Організаційна культура органів державного управління та місцевого самоврядування: проблеми діагностики // Вісн. УАДУ. — 2000. — № 3. — С. 75 — 79.
47. *Луговий В. І.* Реформування системи підготовки управлінських кадрів // Вісн. УАДУ. — 1998. — № 1. — С. 25 — 35.
48. *Луговий В. І.* Управління освітою: Навч. посіб. — К.: Вид-во УАДУ, 1997. — 302 с.
49. *Луговий В., Князєв В., Куценко В., Литвинов Г.* Проблеми та пріоритети удосконалення добору, розстановки й підготовки кадрів державного управління в Україні // Вісн. УАДУ. — 2001. — № 4. — С. 5 — 19.
50. *Малиновський В.* Стратегічне планування в державному управлінні // Вісн. УАДУ. — 2002. — № 1. — С. 43 — 50.

51. *Марущак В.* Стратегічне планування в діяльності органів державного управління // Актуальні пробл. держ. упр.: Наук. зб. — Одеса: Одеський регіон. ін-т держ. упр. УАДУ, 2002. — Вип. 9. — С. 151 — 159.
52. *Місцеве самоврядування: 10 років здобутків /* За ред. М. Пухтинського. — К.: Атіка, 2002. — 368 с.
53. *Мордвінов О.* Державні органи управління та приватна власність на землю // Зб. наук. пр. УАДУ. — К.: Вид-во УАДУ, 1999. — Вип. 2 — Ч. 1. — С. 137—142.
54. *Мостовий Г.* Який шлях оберемо: демократичний чи адміністративний?: Регіональне управління та місцеве самоврядування у контексті децентралізації державної влади // Людина і влада. — 1999. — № 6 — 7. — С. 100 — 102.
55. *Надолішній П. І.* Етнонаціональний фактор адміністративної реформи в Україні: проблеми теорії, методології, практики: Монографія. — К.: УАДУ, 1998. — 264 с.
56. *Надолішній П.* Розбудова нової системи врядування в Україні: етнонаціональний аспект (Теоретико-методологічний аналіз). — К.; Одеса: УАДУ, 1999. — 304 с.
57. *Нижник Н. Р., Машков О. А.* Системний підхід в організації державного управління: Навч. посіб. / За заг. ред. Н. Р. Нижник. — К.: Вид-во УАДУ, 1998. — 168 с.
58. *Оболєнський О. Ю.* Державна служба України: реалізація системних поглядів щодо організації та функціонування: Монографія. — Хмельницький: Поділля, 1998. — 294 с.
59. *Одінцова Г.* Актуальні проблеми реформування структурно-функціонального забезпечення державного управління // Актуальні пробл. держ. упр.: Наук. зб. — Харків: ХФ УАДУ, 1998. — № 1. — С. 8 — 17.
60. *Осітнянко А. П.* Планування розвитку міста. — К.: КНУБА, 2001. — 460 с.
61. *Остеркамп Р., Домбровський В.* Державне управління як фактор, визначальний для розміщення виробництва та інвестицій: Пер. з англ. — К.: Асоціація міст України, 1997. — 144 с.
62. *Подіновський В. В., Ногин В. Д.* Парето-оптимальные решения многокритериальных задач. — М.: Наука, 1982. — 254 с.
63. *Пухтинський М. О., Павленчик П. Т., Князєв В. М.* Розвиток місцевого самоврядування в Україні: стан, проблеми, перспективи. — К.: Логос, 2002. — 212 с.

64. Райт Г. Державне управління. — К.: Основи, 1994. — 191 с.
65. *Реформування державного управління в Україні: проблеми і перспективи* / Кол. авт.; Наук. керів. В. В. Цветков. — К.: Оріяни, 1998. — 364 с.
66. Рижих В. М. Державне управління науково-технічним прогресом: Економічні аспекти. — Харків: Прапор, 1998. — 398 с.
67. Розпутенко І. В. Державні видатки в перехідних економіках: Монографія. — К.: Вид-во УАДУ, 1998. — 244 с.
68. Романиук С. А. Політика регіонального розвитку в Україні: сучасний стан і нові можливості: Регіональні дослідження. — К.: Вид-во УАДУ, 2001. — 112 с.
69. Серьогін С. М. Влада і державна служба: Історичний аспект: Навч. посіб. — К.: Вид-во УАДУ, 1999. — 194 с.
70. Серьогін С. Кадрові проблеми адміністративної реформи // Вісн. УАДУ. — 1998. — № 1. — С. 99 — 103.
71. *Социальные технологии государственного управления: Учеб. пособие* / Под ред. К. В. Мальцева. — Нижний Новгород: Изд-во ВВАГС, 1995. — 202 с.
72. Токовенко В. Державний менеджмент або адміністрування: пошуки моделі державного управління // Вісн. УАДУ. — 2001. — № 2. — С. 78 — 85.
73. Тронь В. П. Стратегія прориву: Монографія. — К.: УАДУ, 1995. — 344 с.
74. Федів І. Львів: досвід адміністративної реформи на рівні місцевого самоврядування: Монографія. — К.: Вид-во УАДУ, 2001. — 400 с.
75. Цветков В. В., Аверьянов В. Б. Руководитель в аппарате государственного управления (организационно-правовые проблемы). — К.: Наук. думка, 1988. — 344 с.
76. Чемерис А. Концептуальні засади реформування державного управління і місцевого самоврядування // Вісн. УАДУ. — 2000. — № 3. — С. 62 — 71.
77. Чучман Ю. Оцінка доцільності державних і приватних інвестиційних проектів / Пер. з англ. С. Соколик. — К.: Вид-во УАДУ, 1998. — 102 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Механізми державного управління та місцевого самоврядування”	7
Зміст дисципліни “Механізми державного управління та місцевого самоврядування”	9
Список літератури.....	45

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп'ютерне верстання *І. О. Музика*

Зам. № ВКЦ-4254

Формат 60 84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний графаретний. Наклад 30 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*